

Rachab en de verspieters – een inkijkje in hoe God mensen leidt

Door Gábor Locht

Op de middelbare school waar ik jaren heb lesgegeven, staat een doos met ‘troep’, zoals we het oneerbiedig noemen. Het is een doos met voorwerpen uit de Eerste Wereldoorlog. Een granaathuls, een deel van een gasmasker, een oude veldfles en nog wat van dat soort spullen. Alles roestig en zanderig: echt oude troep. Toch geeft dat soort spullen mij een apart gevoel. Dit zijn de spullen die soldaten tussen 1914 en 1918 hebben gedragen. Misschien zijn ze wel gesneuveld met deze veldfles in de hand... Men noemt zo’n gevoel wel een ‘historische ervaring’: een gevoel dat je niet uit beschrijvingen kunt halen. Een gevoel alsof je er even bij bent.

Aardewerk uit Jericho

Een zelfde soort ervaring heb ik eens gehad toen ik nog als freelancer voor een mediabedrijfje werkte. We werkten aan een (helaas nooit geproduceerde) archeologische documentaire over de verwoesting van de stad Jericho. Met dit doel waren we naar een opslagdepot van het Brits museum gereisd, om een bepaald soort aardewerk te bekijken dat in Jericho is gevonden. Dit aardewerk is namelijk kenmerkend voor een specifieke periode in de geschiedenis: de late-bronstijd, en wij wilden graag laten zien dat de Israëlieten juist in die periode Jericho hadden ingenomen.

We draaien met een de auto een modderig parkeerterrein op, bij een grote, onopvallende loods. Niets doet eraan denken dat dit gebouw iets met een museum van doen heeft. Binnen overal hoge stellingkasten vol met gelabelde kisten. Twee dames van rond de dertig wijzen ons de weg. Een van de kisten staat al geopend en wel klaar. We krijgen witte, stoffen handschoentjes aan. Heel voorzichtig mogen we het een en ander bekijken, onder het voortdurend (!) toeziende oog van een van de dames. In de kist zit een aantal potjes. Volgens sommige archeologen zogenaamd bi-chroom aardewerk, oorspronkelijk afkomstig uit Cyprus en waarschijnlijk door handelaren in Jericho terecht gekomen. Een parfumsflesje; wat schaaltes. Zo op het eerste gezicht niets bijzonders. In een museum zou je waarschijnlijk zó weer voorbij een vitrine met deze spullen lopen.

Toch vind ik dit aardewerk indrukwekkender dan veel museumschatten. Dit aardewerk was waarschijnlijk in gebruik bij de inwoners van Jericho, toen de stad werd ingenomen. Onwillekeurig fantaseer ik op dit gegeven verder. Ik zie de eigenares van dit parfumsflesje al voor me: ze staat voor het raam en ziet daar duizenden Israëlieten aan zich voorbijtrekken. Geen oorlogsgekletter. Geen roffelende trommels. Geen stemgeluid van de vijand. Alleen het zacht dreunen van duizenden voetstappen is te horen. Het rammelen van megedragen spullen. Onheilspellend klinkt in die stilte het geluid van de bazuinen die de Israëlitische priesters bespelen. Beangstigend is de combinatie van bazuinklanken, een marcherende vijand en hun zwijgen. En het duurt nu al bijna een week, dat dit vijandige volk een dagelijkse ronde om de stad maakt. Nee, het is nu geen tijd om zich mooi te maken. Het is geen tijd voor parfum... en ze zet het flesje weer in het venster...Het zou zomaar kunnen, denk ik, terwijl ik het flesje bekijk. Een vreemd gevoel geeft dat. Alsof je even bij die gebeurtenis aanwezig bent.

Tegelijk is het ook wonderlijk om te beseffen dat over déze spullen nu juist door God een banvloek gelegd werd. Niets van de buit uit Jericho mochten de Israëlieten meenemen en door Achan, die dit toch deed, kwam een schrikwekkende straf over heel Israël. Het is een bizarre gedachte dat nu juist deze spullen in een opslagdepot van een museum liggen...

Spionnen

Als historicus spreekt de geschiedenis van Jericho mij bijzonder aan. Als kind vond ik de voorgeschiedenis echter spannender dan de inname zelf.

Twee verspieters komen in Jericho. Ze zijn door Jozua gestuurd om de stad te verkennen. Spionnen willen natuurlijk niet opvallen en daarom zoeken ze onderdak op een plaats waar meer mensen ongezien in en uit willen gaan: een bordeel. Het is goed mogelijk dat Rachab een herberg

annex bordeel runde: een plaats waar je kon overnachten, maar ook je lusten kon bevredigen. Het bezoek van de Israëlieten is echter opgemerkt door de koning van de stad. Waarschijnlijk hadden zijn spionnen al gemerkt dat het volk Israël zich opmaakte om de Jordaan over te trekken. Wanneer Israël Kanaän zou gaan binnentrekken, zouden bij de stad Jericho logischerwijs de eerste klappen gaan vallen.

De koning stuurt zijn mensen naar Rachab om de twee Israëlieten te arresteren. Rachab verbergt ze echter op haar dak en leidt de soldaten van de koning op een dwaalspoor. Deze daad zou Rachab ongetwijfeld het leven hebben gekost, wanneer haar verraad uitgekomen was. Ze riskeert dus nogal wat! Maar blijkbaar geeft haar ontluikende geloof in de God van Israël haar de moed om dit te doen. Ze vraagt de mannen een wederdienst, alvorens hen te helpen ontsnappen: zouden zij en haar familie gespaard mogen worden wanneer de stad in handen van Israël valt? – want van dit laatste is zij overtuigd. De mannen stemmen toe en als symbool van hun overeenkomst, moet Rachab een scharlakenrood koord aan haar venster binden.

Wanneer de mannen terug zijn in het Israëlitische kamp is het voor Jozua en het volk een grote bemoediging om te vernemen dat de Kanaänieten doodsbang zijn voor de Israëlieten. Even later maakt God aan Jozua bekend hoe zij de stad moeten innemen. Ze zullen enkel en alleen, gedurende zeven dagen om de stad heen hoeven te lopen. De Here zal er vervolgens voor zorgen dat de muren van de stad in zullen storten...

Waarom de spionageactie?

En hier duikt voor mij een vraag op, die ik mij als kind nog niet stelde: waarom was het nu eigenlijk nodig om de verspieders naar Jericho te sturen? Ze kwamen bij Jericho om te zien hoe die stad ingenomen zou moeten worden. Ik neem aan dat ze goed keken waar de zwakke plekken in de muur zaten; welke poorten wellicht minder goed bewaakt werden; wanneer de wachten werden afgelost en hoeveel soldaten in de stad gelegerd waren. Wanneer echter puntje bij paaltje komt, blijkt dat alles totaal overbodig! Hoe zwaar de poorten ook beveiligd zijn, God laat ze in elkaar vallen. Hoe sterk de muren ook zijn, ze storten in zonder dat er een Israëliet aan te pas komt. Is dat niet wonderlijk? Het moreel van de Israëlieten wordt door de verhalen van de verspieders versterkt (Jozua 2:24), maar militair gezien blijkt de hele verkenningstocht door Gods nieuwe opdracht overbodig te zijn geworden. Terwijl Jozua toch ook duidelijk door God werd geleid, toen hij de opdracht voor de verkenningstocht gaf (Jozua 1).

Ik geloof dat je hierin een glimp opvangt van die leiding van God, die normaal gesproken buiten beeld blijft. Jozua geeft zijn mannen de opdracht voor verkenningen, maar die verkenningen zelf blijken naderhand overbodig te zijn. God redt echter door de verspieders wél Rachab en haar familie van een gewisse dood! Jozua zegt vlak voordat de stad wordt vernietigd tegen zijn verspieders, dat zij zich maar moeten ontfermen over 'die vrouw, die hoer' (Jozua 6:22). Dat klinkt wat laatdunkend en ik kan me voorstellen dat Jozua niet zo gelukkig is geweest met de overeenkomst van de verspieders met Rachab. De Israëlieten mochten zich immers niet vermengen met de ongelovige Kanaänieten en was er niet een grote kans dat Rachab en haar familie zouden terugkeren tot hun afgoden? Toch blijkt dat God de gebeurtenissen in Jericho gebruikt om Rachab een toekomst te geven in het volk Israël. Zij wordt vanwege haar geloof in de God van Israël gered en krijgt zelfs een belangrijke plaats in de stamboom van zowel koning David als van de Here Jezus (Mattheüs 1:1-6). Haar geloofsdaad wordt geroemd in Hebrëeën 11:31 en Jacobus 2:25.

Deze geschiedenis versterkt mijn vertrouwen in Gods rechtvaardigheid en Zijn genade. God straft niet graag en Zijn oordeel is niet oppervlakkig. Rachab werd gered vanwege haar ontluikende liefde tot God. Zou God anderen dan ook niet redden wanneer Hij ziet dat hun hart naar Hem uitgaat? God doet er blijkbaar moeite voor om mensen te redden! Het leven, ook van een enkele persoon, laat Hem duidelijk niet onverschillig en Hij zet een ingewikkelde actie op touw om die persoon te redden.

Daarnaast leer ik uit deze geschiedenis dat je door God niet altijd gebruikt wordt op de momenten waarop je het zelf zou verwachten. De taak die je jezelf hebt gesteld kan achteraf volkomen zinloos lijken te zijn geweest. Maar misschien heb je op de weg naar dat doel toe, wel

degelijk vrucht gedragen. Bij de intocht in Kanaän laat God deze omslachtige verkenningstocht plaatsvinden. Deze verkenningstocht had waarschijnlijk nooit plaatsgehad wanneer God aan Jozua direct al Zijn plannen met Jericho had bekendgemaakt. Is het dan ook niet denkbaar dat God jou en mij soms wegen laat bewandelen die we zelf, terugkijkend, zinloos vinden, terwijl we misschien onderweg gebruikt worden om anderen de weg naar God te wijzen?